

Läsa och analysera med text, bild och ljud

Språkutvecklande - Undervisning, Årskurs 4-6

Syfte

Eleverna ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära och stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Eleverna ska utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier och stimuleras till att uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.

Läraren reflekterar

När jag planerade arbetet kring det textutdrag som arbetet kom att behandla ville jag få eleverna att försöka fånga känslan i texten, se det som rör sig under ytan, koppla till egna erfarenheter samt fundera kring teman och motiv som texten behandlar.

Sammantaget fungerade arbetet kring textutdraget bra. Eleverna var engagerade och motiverade och i utvärderingarna efter arbetet visade det sig att många uppskattade att få jobba varierat och kreativt. Några tyckte att det efter ett tag blev lite tjatigt att jobba med samma text, men kände samtidigt att de verkligen förstod texten, att det var bra att få vrida och vända på frågor, höra hur andra tänkte kring frågorna och att den feedback de fick var bra (framförallt den som rörde muntliga delen). Eventuellt skulle jag specificerat hur det skulle tänka när de ritade/valde bilder till sin plansch för att få fler att tänka både stort och smått, generellt/sammanfattande och detaljerat. Samtidigt ville jag inte begränsa dem för mycket i arbetet med planschen. De som fastnade kunde jag hjälpa vidare i pauserna mellan grupperna som tränade muntligt i grupprummet (genom att formulera lite mer detaljerade instruktioner).

Genomförande – läsa och samtala

Vi började med att bekanta oss med texten. Vi läste titeln, sökte information om författaren och försökte förutspå vad texten skulle handla om. Jag läste efter det texten högt, stannade upp vid svåra ord och eleverna stoppade också och frågade om ord och begrepp. En ordlista sammanställdes på smartboarden (som eleverna sedan kunde ha som stöd vid den enskilda läsningen och det fortsatta arbetet med texten). Eleverna läste efter det enskilt eller två och två samt svarade på textnära frågor. Dessa gick vi igenom i par och i helklass (EPA). Nästa uppgift blev att fundera över och diskutera ett par övergripande frågor om texten. Eleverna funderade först själva, sedan i par och till sist diskuterade vi i helklass (EPA). För att eleverna efter diskussionerna skulle få träna sig ytterligare och mer koncentrerat på att presentera muntligt, leda samtal samt sammanfatta vad som sagts delade jag in dem i grupper om tre till fyra.

Gestalta i bilder

Innan gruppsamtalen kunde sätta igång fick de en enskild uppgift att jobba med när andra grupper övade samtal inne hos mig. Deras uppdag blev att gestalta textutdraget i bilder, antingen genom att rita egen/egna och/eller att sätta ihop bilder/foton på en stor plansch. På baksidan av planschen skulle de skriva korta reflektioner om hur de tänkte när de pusslade ihop sin plansch.

Gruppdiskussioner

I grupprummet med mig fick eleverna (3-4 st åt gången) ett papper med en frågeställning som de skulle förbereda sig på att presentera sina tankar kring (ca 5 min förberedelsetid) samt en diskussionsfråga som de skulle förbereda sig att leda en diskussion kring (ca 3-5 min). Frågorna behandlade övergripande teman och motiv i texten alla läst. De fick möjlighet att reflektera utifrån sig själva, omvärlden och andra texter som de läst/filmer de sett etc. Efter varje diskussion fick samtalsledaren träna på att sammanfatta vad som sagts. Som avslutning diskuterade vi vad som fungerat bra och vad de behöver tänka på nästa gång de presenterar och samtalar.

Välja en låt till slutscenen

När planscherna var färdiga och alla fått öva sig på att presentera och samtala var det dags att välja en låt till "slutscenen" i textutdraget (som var rätt så dramatiskt) och som avslutning fick eleverna presentera sina planscher för varandra (i mindre grupper, resten fick jobba med ett extrahäfte jag satt ihop). Först fick de som lyssnade resonera högt kring vad de såg på planschen som skulle presenteras och sedan fick eleven som gjort planschen förklara hur hen tänkt

(här kunde eleverna använda sig av tipsen och råden de fick i gruppdiskussionen). Låten spelades sedan upp samtidigt som eleven läste upplösningen i texten, och därefter fick klasskamraterna resonera kring om de tyckte att låten passade och motivera varför/varför inte. Avslutningsvis fick eleverna ge den som presenterat two stars and one wish.

LGR 11 Förmågor

Formulera sig och kommunicera i tal och skrift, läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften samt anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Centralt innehåll

Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera texter från olika medier. Att urskilja texters budskap, tema och motiv samt deras syften, avsändare och sammanhang.

Att leda ett samtal, formulera och bemöta argument samt sammanfatta huvuddragen i vad som sagts. Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från skola och samhällsliv. Anpassning av språk, innehåll och disposition till syfte och mottagare. Skönlitteratur för ungdomar och vuxna från Norden. Skönlitteratur som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Texter som kombinerar ord, bild och ljud, och deras språkliga och dramaturgiska komponenter. Skillnader i språkanvändning beroende på i vilket sammanhang, med vem och med vilket syfte man kommunicerar.

Kunskapskrav

Eleven kan läsa skönlitteratur och sakprosatexter med **mycket gott flyt** genom att, på ett **ändamålsenligt och effektivt** sätt, välja och använda lässtrategier utifrån olika texters särdrag. Genom att göra **välutvecklade** sammanfattningar av olika texter visar eleven **mycket god** läsförståelse. Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, olika livsfrågor och omvärldsfrågor, tolka och föra **välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om budskap som är **tydligt framträdande och budskap som kan läsas mellan raderna eller är dolda** i olika verk.

Genom att kombinera olika texttyper, estetiska uttryck och medier så att de olika delarna samspelar på ett **ändamålsenligt och effektivt** sätt kan eleven förstärka och levandegöra sina texters budskap.

Eleven kan samtala om och diskutera varierande ämnen genom att ställa frågor och framföra åsikter med **välutvecklade och väl** underbyggda argument på ett sätt som **för samtalen och diskussionerna framåt och fördjupar eller breddar dem**. Dessutom kan eleven förbereda och genomföra **välutvecklade** muntliga redogörelser med **väl** fungerande struktur och innehåll och med **god** anpassning till syfte, mottagare och sammanhang.